

ZAŁĄCZNIK 2 METODYKA BADANIA (OSOBNY PLIK)

1.1. OGÓLNA KONCEPCJA I GŁÓWNE ETAPY BADANIA

Ocena oddziaływania zrealizowana w ramach ewaluacji przebiegała według starannie zaprojektowanej procedury szacowania efektów zatrudnieniowych, strukturyzującej proces badawczy w przekroju wszystkich faz badania. Celem zrealizowanych prac badawczych było ustalenie zakresu i skali występowania następujących efektów zatrudnieniowych zaistniałych w wyniku realizacji polityki spójności w poszczególnych obszarach jej interwencji

- efektów bezpośrednich w trakcie realizacji projektów (miejsca pracy utworzone u beneficjenta),
- efektów bezpośrednich po zakończeniu realizacji projektów (miejsca pracy utworzone u beneficjenta),
- efektów pośrednich w trakcie realizacji projektów (miejsca pracy utworzone w podmiotach innych niż beneficjenci),
- efektów pośrednich po zakończeniu realizacji projektów (miejsca pracy utworzone w podmiotach innych niż beneficjenci).

Efekty te oszacowane i zaprezentowane zostały w kategoriach brutto i netto, rozumianych w następujący sposób:

- efekty brutto – rozumiane jako wyniki badań bez odniesienia i porównania do grupy kontrolnej. W praktyce są to przede wszystkim wyniki zadeklarowane przez beneficjentów w procesie monitorowania (system SL2014) oraz w ramach zrealizowanego badania ankietowego CAWI. Pomocniczymi źródłami informacji były tu także inne badania ewaluacyjne oraz dane z systemu KRS, obrazujące zmiany zatrudnieniowe na poziomie beneficjentów;
- efekty netto – rozumiane jako wyniki badań uwzględniających odniesienie do grupy kontrolnej. W praktyce będą to wyniki dotychczas zrealizowanych badań kontryfaktycznych¹ oraz analizy mikroekonomiczne przeprowadzone w ramach obecnego badania na danych pochodzących z KRS. Siłą rzeczy tego typu badania pozwalają nam oszacować efekt dla bezpośrednich beneficjentów wsparcia (w trakcie i po zakończeniu realizacji projektu). Efektów w kategorii netto dostarczyły nam także wyniki modelowania makroekonomicznego

Dodatkowym wymiarem analiz było oszacowanie miejsc pracy utworzonych w instytucjach publicznych zarządzających i wdrażających programy polityki spójności. Są one potraktowane

¹ W niektórych przypadkach (pomocniczo) będziemy uwzględniać przy szacowaniu efektu netto również wyniki badań deklaracyjnych samych beneficjentów wsparcia (samodzielne oszacowanie typu: *co by się działo z zatrudnieniem, gdyby nie realizowali projektu...?*)

jako osobna kategoria miejsc pracy (siłą rzeczy większości tych miejsc pracy nie można powiązać z konkretnym projektem, czy priorytetem inwestycyjnym). Zakładamy, że ich finansowanie zapewniają środki pomocy technicznej, a bez realizacji Polityki Spójności te miejsca pracy by nie powstały (traktujemy je zatem jako bezpośredni efekt netto).

Scharakteryzowane powyżej efekty zatrudnieniowe polityki spójności oszacowane zostały za pomocą metod ilościowych i jakościowych z zastosowaniem podejścia *top down* oraz *bottom up*. Podejście *top down* polegało na oszacowaniu efektów zatrudnieniowych na poziomie gospodarki (analiza, synteza i aktualizacja analiz bazujących na modelach makroekonomicznych) z uwzględnieniem udziału poszczególnych obszarów interwencji polityki spójności. Analiza *bottom up* polegała na zebraniu, analizie i syntezie danych na poziomie realizowanych projektów i beneficjentów objętych wsparciem.

Badanie zrealizowane zostało w trzech głównych fazach:

- Faza I – gabinetowa

Faza I badania bazowała na analizie danych zastanych. Punktem wyjścia do analiz było odtworzenie ścieżek oddziaływania polityki spójności na zatrudnienie poprzez sklasyfikowanie i zdefiniowanie homogenicznych podobszarów interwencji. Podstawą do wydzielenia osobnego podobszaru było podobieństwo działań/poddziałań wchodzących w skład danego PI. W wyniku analizy teorii interwencji wyodrębniono następujące homogeniczne obszary i podobszary wsparcia będące przedmiotem szczegółowych analiz:

- **Rozwój inteligentny**
 - B+R w sektorze nauki
 - B+R w sektorze przedsiębiorstw
 - Dostęp do szerokopasmowego internetu
 - E-administracja
 - Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości
 - Przeciwdziałanie następstwom pandemii COVID-19 w przedsiębiorstwach
 - Rozwój terenów inwestycyjnych
 - Nowe modele biznesowe i internacjonalizacja przedsiębiorstw
 - Rozwój konkurencyjności przedsiębiorstw
- **Rozwój zrównoważony**
 - Efektywność energetyczna, OZE i zarządzanie energią
 - Środowisko i zmiany klimatu
 - Dziedzictwo naturalne i kulturowe
 - Transport, w tym transport niskoemisyjny

- Rozwój sprzyjający włączeniu
 - Aktywna polityka rynku pracy i integracji społecznej
 - Równość szans
 - Adaptacyjność przedsiębiorstw
 - Aktywne starzenie się
 - Infrastruktura społeczna i zdrowotna oraz różne wymiary (formy) rewitalizacji
 - Usługi społeczne i zdrowotne
 - Edukacja

Dla każdego z podobszarów zgromadzone zostały istniejące dowody w zakresie oddziaływania polityki spójności na zatrudnienie. Głównymi źródłami danych na tym etapie był system SL2014 oraz dostępne wyniki badań ewaluacyjnych uwzględniających efekty zatrudnieniowe polityki spójności. Analiza danych zastanych przeprowadzona została z wykorzystaniem przygotowanej w tym celu macierzy efektów zatrudnieniowych. Celem analiz było ustalenie średniej liczby miejsc pracy powstających w poszczególnych podobszarach interwencji oraz średniego kosztu ich utworzenia dla wszystkich wspomnianych wcześniej kategorii efektów zatrudnieniowych (efekty w trakcie i po zakończeniu projektu, u beneficjenta i w otoczeniu, efekty „brutto” i „netto”). W tej fazie przeprowadzone zostały także analizy z wykorzystaniem wyników modelowania makroekonomicznego.

Analiza danych zastanych pozwoliła na identyfikację potrzeb informacyjnych oraz braków danych dla poszczególnych wskaźników. Wyniki analiz zostały wzięte pod uwagę przy ostatecznym doborze prób do badań realizowanych w kolejnych fazach badania, w szczególności do badania CAWI oraz do wyboru końcowej listy studiów przypadku.

- Faza II – terenowa

Po przeprowadzeniu analizy danych zrealizowane zostały właściwe badania terenowe, które posłużyły do uzupełnienia braków danych zidentyfikowanych w poprzedniej fazie badania oraz pogłębienia wybranych zagadnień stanowiących przedmiot pytań badawczych sformułowanych przez Zamawiającego. Na tym etapie zrealizowane zostały zarówno badania ilościowe (CAWI, analizy mikroekonomiczne bazujące na danych rejestrowych KRS, badanie Omnibus) jak i jakościowe (studia przypadku, wywiady indywidualne).

- Faza III – podsumowująca

Na tym etapie dokonana została synteza wszystkich analiz przeprowadzonych z wykorzystaniem danych pierwotnych i wtórnych zebranych w toku badania. Oszacowany został całościowy wpływ interwencji polityki spójności na zatrudnienie (sumaryczna liczba miejsc pracy „brutto” i „netto”) w ramach poszczególnych podobszarów interwencji oraz dla polityki spójności jako całości. Sformułowane zostały wnioski dotyczące charakteru efektów zatrudnieniowych zaistniałych w poszczególnych podobszarach interwencji oraz odtworzona

jakościowa struktura nowopowstałych miejsc pracy zgodnie z zakresem sformułowanym przez Zamawiającego. Przeprowadzona została także analiza kosztów i korzyści. Uzyskane wyniki badania i sformułowane na jego podstawie wstępne wnioski przedyskutowane zostały w ramach panelu ekspertów. Ostatecznym produktem jest niniejszy raport końcowy z ewaluacji, w którym prezentujemy wyniki badania i sformułowane rekomendacje dla polityki spójności zgodnie z wymaganym w SOPZ zakresem.

1.2. METODY BADAWCZE

1.2.1. CAWI

Badanie kwestionariuszowe zostało zrealizowane w oparciu technikę CAWI (*Computer-Assisted Web Interview*), a więc wspomagany komputerowo wywiad internetowy, która służy do realizacji badań sondażowych, gdzie wywiad realizowany jest za pośrednictwem strony internetowej. Badaniu poddano beneficjentów programów operacyjnych realizowanych w Polsce w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2014-2020.

Zasadniczo, zadaniem badania kwestionariuszowego było dostarczenie informacji dla wszystkich podobszarów, a zwłaszcza wypełnienie luk informacyjnych w tych podobszarach, w których mogły wystąpić braki danych zastanych. Zastosowanie techniki CAWI umożliwiło zebranie danych od dużych grup docelowych w tym badaniu, tj. beneficjentów programów, w wystandaryzowanej formie, co pozwoliło zachować w analizie wymiar porównawczy pomiędzy interwencjami (podobszarami).

Realizacja badania kwestionariuszowego techniką CAWI zapewniła komfort respondenta - wypełnianie ankiety mogło zostać przerwane, a po powrocie do wypełniania w dogodnym dla respondenta momencie, wszystkie poprzednie odpowiedzi zostały zapamiętane. Dane gromadzone w ankiecie miały głównie charakter spisowy, sprawozdawczy przez co ważne było zapewnienie respondentom odpowiedniego czasu na pozyskanie tych danych w swoich instytucjach. Respondent posiadając unikalny link ankiety, mógł przekazać go np. księgowości albo działowi kadr, które w sposób precyzyjny mogły uzupełnić pola dotyczące stanu zatrudnienia w podmiocie.

W toku realizacji badania uruchomiono Helpdesk, mailowy i telefoniczny, tak by respondenci w razie problemów z wypełnieniem ankiety mogli otrzymać oczekiwaną pomoc, a także (w razie potrzeby) merytorycznie skonsultować sposób wypełnienia ankiety.

Narzędzie badawcze dopasowano pod względem zadawanych pytań do zidentyfikowanych na etapie analizy danych zastanych luk informacyjnych oraz do specyfiki badanych respondentów. Kwestionariusz podlegał pretestowi, w zakresie zarówno rozumienia zawartych w pytaniach treści, jak i łatwości wypełnienia ankiety. Badanie rozpoczęło się 21. października i trwało do 7. listopada 2022. Zostało skierowane do próby liczącej n= 20226 beneficjentów, w przypadku wielu podobszarów do pełnej populacji podmiotów. Celem późniejszego dostosowania próby do populacji zastosowano, na poziomie analiz, ważenie. Do badanych skierowano dwa monity przypominające. Ankietę skierowano do listy

unikalnych podmiotów, tak by uniknąć sytuacji, w której jeden beneficjent otrzymywałby kilka takich samych ankiet, w związku ze swoim wielokrotnym uczestnictwem w projektach finansowanych w ramach przedmiotowych interwencji. Zaproszenie i treść ankiety miały charakter interaktywny, tj. odwoływały się do konkretnych danych projektu będącego przedmiotem zainteresowania i danych beneficjenta, by ułatwić respondentom odpowiedzi na poszczególne pytania. Ankietę skierowano do podmiotów, które zakończyły już realizację badanych projektów. Finalnie uzyskano stopę zwrotu na poziomie RR=13%, dysponując danymi od n=2705 beneficjentów. Celem zwiększenia użyteczności pozyskanych danych, a jednocześnie skrócenia ankiety dane wynikowe zintegrowano z danymi z systemu SL2014.

1.2.2. ANALIZY MIKROEKONOMICZNE (KONTRFAKTYCZNE) Z WYKORZYSTANIEM DANYCH Z SYSTEMU KRS

W ramach ewaluacji zrealizowane zostały również analizy bazujące na metodach kontryfaktycznych. Przedmiotem analiz było oszacowanie wartości wskaźników finansowych przedsiębiorstw-beneficjentów oraz porównanie ich z analogicznymi wartościami obserwowanymi w grupie kontrolnej (nieskutecznych wnioskodawców). Zakres analizowanych danych objął sprawozdania finansowe przedsiębiorstw, składane do Krajowego Rejestru Sądowego – KRS (dane spółek). Są to w szczególności dane wchodzące w skład rachunku zysków i strat oraz obejmujące pozycję kosztów działalności operacyjnej², w tym koszty wynagrodzeń, ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń, w tym emerytalnych oraz koszty usług obcych³.

Dane te posiadają pewne ograniczenia. Do najważniejszych należy zaliczyć ograniczenie o charakterze podmiotowym, tj. dostępność danych dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w formie spółki⁴. Nie obejmują więc przede wszystkim firm prowadzonych w formie jednoosobowych działalności gospodarczych. Drugim ograniczeniem ma charakter czasowy – w ramach systemu EKRS udostępniane są dokumenty finansowe począwszy od okresu sprawozdawczego za 2018 r. (historycznie wykazywanego również roku 2017). Chcąc ustalić wpływ wsparcia na zatrudnienie, w schemacie analiz zaplanowano porównanie wskaźników zatrudnieniowych wg stanu poprzedzającego uzyskanie wsparcia z kolejnymi latami realizacji projektów, aż do roku 2021 włącznie. Z tego powodu, z analiz wykluczone zostały te podmioty, które pierwszą umowę o wsparcie podpisały przed 2018 r. Z analiz wykluczone zatem zostały jednostki, które podpisały umowę w latach 2015-2017, tj. ok. 30% beneficjentów z pierwszych lat realizowanych projektów. Wreszcie trzecim ograniczeniem, jest typ prowadzonej sprawozdawczości – dane dotyczące wynagrodzeń prezentowane są w ramach rachunku zysków i strat opracowywanego w wariantcie porównawczym. Przy czym

² Wyszczególnienie tych kosztów dostępne jest na poziomie sprawozdań sporządzanych w wariantcie porównawczym.

³ Koszty usług obcych nie są dostępne dla firm mikro prowadzących uproszczoną sprawozdawczość – por. załącznik nr 4 do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

⁴ W praktyce w analizowanej próbie poza przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność gospodarczą w formie spółki, znalazły się również inne podmioty (ok. 1,4%) w tym m.in. spółdzielnie, fundacje oraz stowarzyszenia.

trzeba odnotować, że w analizowanej grupie podmiotów, jest to wariant dominujący.

Przeprowadzone analizy pozwoliły ustalić wpływ wsparcia na zatrudnienie dla beneficjentów prowadzących działalność gospodarczą w formie spółki. Było to możliwe poprzez zastosowanie podejścia kontrfaktycznego i wypracowanych na jego gruncie metod analizy. W podejściu tym zakłada się możliwość oszacowania efektów przyczynowych (netto) wsparcia, poprzez dokonanie porównania wspartych jednostek (przedsiębiorstw) w dwóch stanach – 1) w przypadku udzielenia im wsparcia oraz 2) w przypadku braku takiego wsparcia (w sytuacji kontrfaktycznej). Do oszacowania drugiej, hipotetycznej sytuacji, wykorzystana została grupa kontrolna (dopasowani pod względem zestawu wybranych charakterystyk nieskuteczni wnioskodawcy). Grupa kontrolna pozwoliła oszacowanie sytuacji beneficjentów w przypadku braku udzielenia im pomocy publicznej.

1.2.3. STUDIA PRZYPADKU

W ramach metody jakościowej, w ewaluacji wykorzystano technikę studium przypadku, która posłużyła do opisu i identyfikacji rezultatów wspieranych projektów w sferze zatrudnienia.

W nawiązaniu do koncepcji badania ewaluacyjnego, z uwagi na dostosowanie techniki studium przypadku do pogłębionego rozpoznania określonego zjawiska (np. jego mechanizmu funkcjonalnego i efektów), wykorzystanie techniki studium przypadku stanowiło realizację podejścia „bottom-up”, uzupełniającego podejście „top-down”, zapewnione w niniejszym badaniu poprzez opisane wcześniej analizy makroekonomiczne. Zatem, technika studium przypadku umożliwiła rozpoznanie, poprzez analizę konkretnych projektów, mechanizmów tworzenia miejsc pracy na poziomie indywidualnych projektów – tj. zarówno miejsc pracy powstających bezpośrednio, jak i pośrednio (w otoczeniu projektu), o określonej jakości, jak i trwałości. Uzupełniająco, studia przypadku wykorzystano także do identyfikacji najlepszych praktyk związanych z wykorzystywaniem wsparcia publicznego ze względu na wywoływane efekty zatrudnieniowe.

Dla celów ewaluacji założono określony sposób wykorzystania techniki studium przypadku, obejmujący:

- Rozpoznanie rezultatów „zatrudnieniowych” na poziomie wybranych do analizy projektów wspieranych ze środków unijnych (z uwzględnieniem priorytetu inwestycyjnego, w którym mieści się przedmiot projektu oraz zabiegu grupowania priorytetów / projektów w szersze dziedziny, w których efekty zatrudnieniowe upodabniają się).
- Na poziomie poszczególnych projektów zbadanie ich rezultatów zatrudnieniowych, w zakresie liczby:
 - utworzonych miejsc pracy – zamierzonych, jak i niezamierzonych,
 - miejsc pracy powstających bezpośrednio jako rezultat interwencji, jak i pośrednio (miejsca pracy w otoczeniu projektu powstające dzięki jego

oddziaływaniu),

- miejsc pracy utrzymanych,
 - innych specyficznych charakterystyk zatrudnienia / tworzonych miejsc pracy (trwałość zatrudnienia, przeznaczenie miejsc pracy – np. z uwagi na wymogi kwalifikacyjne), a także podstawowych charakterystyk osób pracujących na już utworzonych miejscach pracy.
- Analiza wniosków cząstkowych na podstawie rezultatów wszystkich studiów przypadku, z uwzględnieniem wiedzy eksperckiej, prowadząca do sformułowania uogólnień w zakresie zdolności określonych typów projektów do generowania miejsc pracy.
 - Wnioski cząstkowe i uogólnienia płynące z analizy studiów przypadku zapewniły dodatkową wiedzę, niezbędną na kolejnych etapach analizy efektów zatrudnieniowych niniejszej ewaluacji, ułatwiającą interpretację wyników pozyskiwanych w ramach pozostałych technik badawczych zastosowanych w niniejszej ewaluacji.

Do ustalenia projektów, które stały się przedmiotem studium przypadku wykorzystano zaprojektowaną w tym celu procedurę:

- Opracowano typologię zbiorczych kategorii interwencji w oparciu o priorytety inwestycyjne polityki spójności, stanowiącą podstawę do wskazania grup projektów, a w ramach tych grup, wyłonienia projektów do przeprowadzenia studiów przypadku (w pierwszej kolejności uproszczonych, następnie – w przypadku wybranych projektów – pogłębionych).
- Do ustalonych typów zbiorczych interwencji, przyporządkowano projekty, stanowiące grupę referencyjną do zastosowania uproszczonego studium przypadku, opartego na analizie dostępnych danych zastanych oraz wywiadach indywidualnych – wyodrębnionych zostało 100 projektów.
- Następnie przeprowadzone zostały wywiady telefoniczne, służące pozyskaniu wiedzy na temat rezultatów wyselekcjonowanych projektów w sferze zatrudnienia. Na tej podstawie, w ramach uproszczonego studium przypadku, identyfikowano „zdolności” danego projektu do generowania rezultatów zatrudnieniowych.
- Spośród badanych projektów (w każdym zbiorczym typie) wybrano jeden lub dwa o wyższej „zdolności” do generowania miejsc pracy – główne kryteria wyboru stanowiły: (i) liczba utworzonych oraz (ii) liczba utrzymanych miejsc pracy (ustalenia w tym zakresie były przedmiotem analizy treści studiów uproszczonych). W niektórych przypadkach, jako przedmiot studiów przypadku wybrano projekty wskazujące na niską zdolność zatrudnieniową, aby w ten sposób zobrazować również typy projektów oddziałujących na zatrudnienie w sposób umiarkowany albo wręcz nikły.

- Dla każdego ze zidentyfikowanych (ww.) projektów opracowano pogłębione studium przypadku, prezentowane w formie opisowej (zgodnie z ustalonym konspektem).
- Ostatecznie, opierając się na analizie wstępnej, wyselekcjonowano 45 projektów, które stanowią przedmiot studiów przypadku prezentowanych w formie opisowej (studia pogłębione).

W niniejszym badaniu studia przypadku prezentowane są zgodnie ze zestandaryzowanym podejściem, obejmującym gromadzenie danych, analizę materiału źródłowego, a następnie opis przypadku. Każdorazowo opis ten dokonywany jest z wykorzystaniem uniwersalnego konspektu, zapewniającego jednolitą strukturę oraz określoną zawartość treściową każdego studium. W warstwie narracyjnej studia przypadku oparto na opowieści (ang. *story-based approach*), w celu jak najbardziej przejrzystej i przyjaznej dla czytelnika prezentacji wyników każdego studium i formułowanych na jego podstawie wniosków cząstkowych.

1.2.4. INDYWIDUALNE WYWIADY POGŁĘBIONE

Zgodnie z zaakceptowanym raportem metodologicznym, w ramach badania zrealizowano łącznie 28 wywiadów. Wywiady przeprowadzono z przedstawicielami instytucji zarządzającym regionalnymi programami operacyjnymi, instytucji zarządzających krajowymi programami operacyjnymi. Uzupełniająco zrealizowano 2 wywiady z przedstawicielami instytucji, zajmujących się wdrażaniem lub nadzorem nad wdrażaniem wsparcia w formie instytucji finansowych (Bank Gospodarstwa Krajowego oraz PFR Ventures).

Wszystkie wywiady były realizowane zdalnie przez ekspertów – członków zespołu projektowego. Do momentu złożenia niniejszego projektu raportu udało się zrealizować znaczną część zaplanowanych wywiadów.

W przypadku regionalnych programów operacyjnych, ze względu na znaczny zakres wsparcia w ich ramach i związane z tym rozproszenie wiedzy o specyfice, wdrażaniu i rezultatach poszczególnych działań, podjęliśmy decyzję o prowadzeniu wywiadów z poszczególnymi IZ RPO, każdorazowo skoncentrowanych na działaniach wdrażanych w ramach określonego celu tematycznego. Jednocześnie, dołożyliśmy starań, aby układ wywiadów był taki, aby łącznie w ich ramach zostały omówione działania w ramach wszystkich celów tematycznych. Dodatkowo, staraliśmy się przypisywać poszczególne cele tematyczne poszczególnym regionom w taki sposób, aby region, z którego przedstawicielami będziemy chcieli rozmawiać, dysponował znaczącą alokacją w ramach celu tematycznego będącego przedmiotem wywiadu. Doświadczenia z realizacji wywiadów wskazują, że takie podejście było prawidłowe, łatwiej było zidentyfikować potencjalnego respondenta, a sam wywiad przebiegał sprawniej.

Wszystkie wywiady były za zgodą respondenta nagrywane lub (w razie braku zgody, co prawie się nie zdarzało) była z nich sporządzana notatka. Pewnym (zresztą oczekiwanym) utrudnieniem w związku z realizacją wywiadów było to, że ponieważ dla wielu podobszarów interwencji, efekt zatrudnieniowy albo był bardzo niewielki albo też bardzo trudny do

zaobserwowania, wielu respondentów niechętnie zgadzało się na uczestnictwo w wywiadach, uważając, że nie będą mieli zbyt wiele do przekazania.

1.2.5. BADANIE OMNIBUS

W ewaluacji wykorzystano wyniki z ogólnopolskiego badania sondażowego typu Omnibus, w którym specjalnie - w związku realizacją niniejszej ewaluacji - wyróżniona została część dotycząca kwestii zatrudnienia wynikającego z korzystania przez Polskę z środków Unii Europejskiej.

Ze względu na to, że jest to reprezentatywne badanie ogólnopolskie, umożliwiło wnioskowanie na poziomie badanej populacji, gwarantując wysoką jakość danych dzięki standaryzacji procesu zbierania informacji. Wyniki badania pozwoliły ustalić jaka część populacji Polski identyfikuje związek swojego zatrudnienia z funduszami europejskimi. Wyniki badania odzwierciedlają swoistą społeczną percepcję wpływu funduszy europejskich realizowanych w perspektywie 2014-2020 na zatrudnienie i sytuację zawodową w Polsce.

Wyniki badania Omnibusowego są komplementarne w stosunku do pozostałych danych uzyskanych dzięki wykorzystaniu innych metod i technik badawczych ukierunkowanych na ustalenie wpływu funduszy europejskich na zatrudnienie.

W badaniu Omnibus respondentom zadanych zostało kilka krótkich zamkniętych pytań sondażowych, powiązanych z zagadnieniem zatrudnienia i funduszy europejskich.

Badanie zrealizowała pracownia ARC Rynek i Opinia, w jednej z cyklicznych, cotygodniowych fal swoich badań. Zrealizowano próbę o łącznej liczebności n=1026 respondentów. Próba badawcza była reprezentatywna dla populacji Polaków w wieku 18-65 lat pod względem płci, wieku, wielkości miejscowości zamieszkania, wykształcenia oraz regionu GUS. Badania zrealizowano za pomocą panelu własnego pracowni ARC Rynek i Opinia, w oparciu o technikę badań zdalnych CAWI, wykorzystując oprogramowanie Cint. Z uwagi na zastosowaną technikę badawczą należy mieć na względzie, że próba ta dotyczy osób korzystających z Internetu.

1.2.6. WYKORZYSTANIE WYNIKÓW MODELOWANIA MAKROEKONOMICZNEGO

W ramach niniejszego badania wykorzystano głównie już dostępne wyniki prac analitycznych zrealizowanych na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej⁵. Podstawowe analizy zostały oparte na oszacowaniach przedstawionych w raporcie *Ocena wpływu realizacji polityki spójności na kształtowanie się wybranych wskaźników makroekonomicznych na poziomie krajowym i regionalnym za pomocą modelu EUImpactMOD*. Raport przygotowany został przez konsorcjum Fundacji Naukowej Instytut Badań Strukturalnych oraz imapp consulting w 2020 r. Za takim rozwiązaniem przemawiał fakt, że Model EUImpactMod V, na którym przygotowywane były analizy to nowoczesne

⁵ Taką możliwość wskazał Zamawiający w Opisie Przedmiotu Zamówienia do niniejszej ewaluacji. Z uwagi na bardzo wysoką jakość wskazanych opracowań makroekonomicznych, zespół badawczy zdecydował się skorzystać z tego rozwiązania.

narzędzie o ugruntowanej pozycji na rynku badań ewaluacyjnych w Polsce. Tworzenie nowych narzędzi (lub wykorzystanie innych istniejących modeli, które jednak nie były wielokrotnie testowane do szacowania wpływu polityki spójności) nie wniosłoby wartości dodanej do niniejszego badania.

Ponadto w obecnym badaniu wykorzystano dodatkowe szacunki dotyczące wpływu poszczególnych kategorii interwencji na rynek pracy, z wykorzystaniem modelu EUImpactMOD, w uzupełnieniu do wyników otrzymanych w ramach wyżej przywołanego raportu. Dodatkowe oszacowania (dot. liczby utworzonych miejsc pracy w roku 2021 w rozbięciu na trzy główne kategorie wydatków) zostały przygotowane na potrzeby niniejszego raportu przy wsparciu Wykonawców oryginalnego badania makroekonomicznego.

Wykorzystanie wyników modelowania makroekonomicznego było niezwykle istotne, w szczególności wówczas, gdy (jak w tym badaniu) zależało nam na podaniu jednej, ogólnej liczby utworzonych nowych miejsc pracy. To właśnie modelowanie makroekonomiczne dostarcza najbardziej przyjaznych dla odbiorcy wyników, gdyż pozwala oszacować całościowy efekt interwencji realizowanych z funduszy Unii Europejskiej, w porównaniu z sytuacją, gdyby polityka spójności w Polsce nie była wdrażana. Mamy tu zatem do czynienia z „czystym” wpływem polityki spójności na sytuację na rynku pracy. Model pozwala też na oszacowanie skumulowanego wpływu realizacji projektów i programów współfinansowanych z środków UE zarówno na sytuację samych beneficjentów, jak i w bliższym i dalszym otoczeniu realizowanych projektów oraz występujących efektów mnożnikowych.

1.2.7. WARSZTATY STRUKTURYZUJĄCE I PANEL EKSPERTÓW

Na wstępnym etapie badania zorganizowane zostały trzy warsztaty strukturyzujące z udziałem Zamawiającego oraz przedstawicieli instytucji zaangażowanych we wdrażanie polityki spójności. W każdym z warsztatów wzięli udział przedstawiciele administracji szczebla krajowego (posiadający wiedzę na temat efektów wdrażania programów krajowych) oraz szczebla regionalnego (posiadający wiedzę na temat efektów wdrażania programów regionalnych). Warsztaty przeprowadzone zostały dla trzech głównych obszarów polityki spójności:

- Inteligentnego rozwoju (z udziałem instytucji krajowych i regionalnych zaangażowanych we wdrażanie polityki spójności w ramach CT1 - CT3)
- Zrównoważonego rozwoju (z udziałem instytucji krajowych i regionalnych zaangażowanych we wdrażanie polityki spójności w ramach CT4 – CT7)
- Rozwoju sprzyjającego włączeniu i dobremu rządzeniu (z udziałem instytucji krajowych i regionalnych zaangażowanych we wdrażanie polityki spójności w ramach CT8 – CT11).

W trakcie warsztatów zaprezentowane zostały wyniki analizy teorii interwencji oraz wyniki przeglądu dostępnych wyników badań ewaluacyjnych. Celem warsztatów było

przedyskutowanie trafności stworzonej typologii podobszarów interwencji polityki spójności, analiza uwarunkowań dla oceny efektów zatrudnieniowych w poszczególnych obszarach oraz dokonanie ustaleń w zakresie ukierunkowania kolejnych faz badania, w tym w szczególności dotyczących doboru prób badawczych.

Po przygotowaniu projektu raportu końcowego zorganizowany został panel ekspertów, w którym udział wzięli eksperci z zakresu rynku pracy oraz dziedzin i obszarów tematycznych objętych badaniem, a także przedstawiciele krajowej i regionalnej administracji centralnej. Celem panelu było przedyskutowanie najważniejszych wyników badania oraz w szczególności płynących z nich wniosków i rekomendacji. Istotnym elementem dyskusji była kwestia ukierunkowania wsparcia w okresie 2021-2027 w kontekście uzyskanych wyników badania oraz najważniejszych wyzwań związanych z krajowym rynkiem pracy.